

LA ESQUELLA

DE LA TORRATXA

PERIÒDICH SATÍRICH, HUMORÍSTICH, IL·LUSTRAT Y LITERARI.
DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA.

2 CUARTOS CADA NÚMERO PER TOT ESPANYA

y 10 centaus paper en l'illa de Cuba.
NÚMEROS ATRASSATS 4 CUARTOS.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, 20
BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre; Espanya 8 rais.
Cuba y Puerto-Rico, 16.—Estranger, 18

CRÓNICA RELIGIOSA.

Ab tanta professó com hi ha hagut aquests dies, francament, estich edificat; més edificat que una casa del Ensanxe.
Per aquest motiu suposo no estranyaran que acudi al repertori religiós per escriure aquesta crónica, ab lo ferm propòsit de assabonar-la—á falta de pebre y vinagre—ab uns quants granets de incens y quatre rajolins de vi de canadellas.
Després d' aquest petit preàmbul, y 'l faig tant petit espressament, perque recordi 'ls nanos que ván al davant de las professons, fassan 'la senyal de la créu y vajan llegint:

Ja fá algun temps que l' arbre de la religió dona fruits abundants.
Aquest arbre, á jutjar pels fruits que dona, déu ser un castanyer, perque la veritat es que may hi havia hagut, en lo camp catòlich, tanta abundancia de castanyas.

Per celebrar dignament aquesta senmana, será que 'l Pare Llanas y en Llauder se buscan lo Corpus. L' un se despenja 'l manteu y ab un brillo qu' envejaria 'l mateix Frascuelo, arrima uns quants recortes al toro del laicismo, representat pel Correo Catalán, qual Correo per la seva part, deixa endarrera als Veraguas legitims, embestint al Pare escolapio, com si en lloch de sacerdot fos un cipayo.

La religió no será tant austera com diuen: á lo menos l' espectacle es divertit, y el Correo Catalán y 'l Brusi, corren aquests dies de má en má qu' es una benedicció de Déu.

Davant de aquests exemples, diguin qu' hem de fer los xanguets, los peixi-minuti del catolicisme?

Ocupá 'l tendido, cridar ó aplaudir segons los cassos, y en últim extrem tirar á la plassa 'ls ventalls y quan ja no n quedin, tirarhi també las sabatas de simolsa.
¿O semos ó no semos?

Quan los pastors se barallan, las ovellas cótan.
Vels' hi aquí perque fins en lo remat de la Reparadora hi ha hagut també las sévas cosas. Avants tots eran caps de un mateix corral: avuy no sols forman dugas manadas distintas, sino enemigas.

Are tenim la Reparadora y 'ls Miquels; los xatos vells y 'ls xatos nous; la antigua de la Merced y la nueva de la Merced; el Fomento de la Produccion nacional y el Fomento de la Produccion española... Ells no havian de ser menos que 'ls altres.

Uns y altres ván desplegar las forsas respectivas dijous de la senmana passada, en la professó de Corpus. Los mateixos tipos ab diferents insignias.

Los Miquels per fer enfadar als de la Reparadora, ván pendre 'l nom que tenen; esperant que la Repara-

dora caurá algún dia als seus péus, fent la trista figura del pobre dimoni que 's recargola sota las plantas del arcàngel. En cambi 'ls Reparadors s' han aprofitat del nom de Miquels que portan los seus rivals per treure 'ls un motiu á primera vista carinyós, pero en lo fondo molt empipador. Dels Miquels ne diuen los Miquelets, y ja poden contar que aquests al sentirse motejar aixís perden 'l oremus.

Miquelets, ells que sempre han portat boynals. No 'ls ho perdonaran ni en aquesta vida ni en l' altra.

Y perque 's convensin de que la guerra arriba á inflamar fins lo cor angelical de las donas, llegeixin un parell de párrafos que copio textualment de una carta de Girona publicada en lo número 35 del periòdich catòlich Lo Crit de la Patria:

«Dech advertir que las Hijas del sagrat Cor son tildadas de simarronas en oposició de las Hijas de Maria que se anomenan Mestissas. No que ho sian, sino per relació á son director y vice director que son lo canonge Daniel y Mossen Miquel Buixons.

«Dech advertir que las Hijas de Maria no poden prosperar, encara que tenen tota la protecció dels grossos, al pas que las simarronas cada dia van en augment, encara que sigan sempre contrariadas en sos desigs. Eixa divisió entre las senyoretas de Girona, provingué de los célebres fets de Sevilla. Lo Dr Daniel s' empenya en no voler fer funció de desagris. Las senyoretas volgueren ferne, y se feu ab grandíssim plument y aplauso de tota la gent de bé. Allavors explotá lo foch que temps havia estava entre cendres. Se repartiren los camps, anantse lo major número á apuntar son nom á la confraria del Sagrat Cor quedantse lo menor número baix la direcció d' en Daniel. Com en Daniel fou censor ó redactor de La Vellada y ell mateix no feya misteri de dirse mestis vellaquí perque las Hijas de Maria se anomenan mestissas. Per manera, que se pot ben dir que lo causant de la divisió y de la efervescencia que hi ha en Girona entre mestissas y simarronas, simarronas y mestissas, fo, y es lo canonge Daniel ab sa terquetat de volguer ésser director d' una associació, quals associadas no volian. Es grossa la guerra de dicteris que se fan unas ab altres.»

De manera que á horas d' are tot vá enlayre: sotas y faldillas. Lo género humá está revolt. Ja no hi ha sexo que 's conformi ab la tranquilat y ab la mansuetat: homes, donas y capellans, tots se las pegan. Proposo una reforma á la primera pregunta de la doctrina cristiana:
P.—Per quin fi es criat l' home?
R.—Per rompre's la crisma ab los seus semblants.

Per fortuna entre mitj de aquesta serracina que aménassa encendre la guerra-civil á la Cort celestial, succeheixen miracles consoladors.

Tal es per exemple l' incendi de la iglesia més venerada de Marsella, lo temple de la Verge de la Bona Garde.

Res més senzill que aquest espectacle imponent. Un devot vá dur un ciri á la Mare de Déu; lo ciri vá calar

foch al altar y l' altar vá calar foch á l' iglesia. La imatge que, segons lo Brusi, era de metall platejat (diguémne plata Ruolz) haventse mitj fós lo pedestal, vá caure del altar, tota abonyegada, ennegrida y mitj fosa.

Los ex-votos van cremar com esca y las columnas de mármol, calcinadas pel foch, saltavan á trossos. Y tot per un ciri. Per una ferradura 's pot perdre una batalla; per un ciri 's pot perdre una venerada imatge.

No hi ha remey, encare que diguin que 'l diable introduheix en las iglesias las sévas invencions; encare que digan que l' iglesia accepta 'ls desbarros de la civilisació moderna, es necessari suprimir los ciris de las iglesias é introduhiri la llum eléctrica.

Ab una màquina de déu capellans de forsa s' ilumina una catedral.

Argument per una tragedia.
«Diu un periòdich de Galicia (consti que ho traduheixo: are no 's creguin que ho inventi) diu un periòdich de Galicia que en un convent de monjas de una vila de aquella comarca, ha mort envenenada una religiosa á conseqüencia de haver prés una beguda, que varen propinarli las sévas companyas, al objecte de ocultar los resultats de uns amors que la tal religiosa havia tingut ab un músich qu' entrava en lo convent.»

La tragedia pot dividirse en cinch actes:
Acte primer: Presentació de tipos en lo refetó. La monja, (la dama) menja calamars (es dia de dejuni y no 's pot menjar carn). Al final del acte véu ab los ulls del desitj la imatge de un músich.

Acte segon: Amors á través de la reixa del locutori.
Acte tercer: Sonatas.
Acte quart: La monja s' envenena.
Acte quint: Los funerals de la monja, ab acompanyament de orquesta. Lo músich (lo galant) toca un solo de fagot.

Lo dijous, dia de Corpus, lo diari de 'n Brusi publicava la següent gacetilla:

«A espensas de una devota persona, todos los dias de la presente octava de Corpus se cantarà en la Santa Iglesia Catedral la misa mayor á dos coros.»

Lo dia que sigui rich—faig una prometensa y la cumpliré—també jo faré cantar una misa á dos coros. Un coro de mestissos y un altre de simarrons.

Aquell dia si que á la Catedral s' hi podrán llogar cadiras.

P. DEL O.

ESQUELLOTS.

Hi há á Mataró una escola nocturna dirigida per un pastor protestant

¿Volen creure que l' empresa del gas de aquella ciutat, segons diu un periódich, s' ha negat á proporcionar llum á la citada escola, alegant que en ella s' hi propagan doctrinas contraries al catolicisme?

Ves que t'è que veure 'l catolicisme ab lo gas. Vaja, que 'm perdoni: encara que destinada á propagar las llums, la empresa del gas de Mataró demostra ser molt *oscurantista*.

Temps endarrera, molt avants que 'l Papa, 'l director del *Brusi* va publicar una série d' articles contra la masoneria.

Y després va reunirlos en un folleto que va imprimirse l' any passat á Vilanova.

Y no se 'n va vendre cap.

Quan vels' hi aquí que 'l Papa publica la seva enciclica contra 'ls masons, don Joan desempolsa 'l seu folleto y l' anuncia com una cosa nova, tant nova y flamant que, segons diu l' anunci, en ell «se hallan refutados todos los cargos que los masones dirigen á la última enciclica de Su Santidad».

L' Enciclica es del any 84. De manera que 'ls càrrechs dels masons contra l' Enciclica han de ser també del any 84.

Donchs lo folleto que 'ls refuta es de l' any 83.

Y are duplin vostés de que hi ha profetas. Profetas que per dos ralets fan tots los papers del auca.

Jo 'm creya que 'ls regidors ab la banda farian la gran patxoca, pero ¡oh desilusió! feyan un paper molt trist.

La banda no l' o-tentavan com era d' esperar, sino que la duyan mitj amagada dessola del frach.

No se 'n veyan sino quatre travessos de dit.

Y de borlas ni una mica. No 's notava sino 'l bulto d' ellas en los faldons de la casaca.

¡Las borlas servint de polissón! ¡Quina borla!

La professó de Corpus no pot dirse que sigués una, sino dugas ab alguns glops. Una interrupció de tres quarts d' hora las separava.

¡Com degeneran las honradas massas!

Un cabecilla deya:—Estem perduts: ja no saben anar de dos á fondo.

Al passar la professó de la Mercé per la Plassa del Duch de Medinaceli, algú va tirar unas quantas pessas de dos entremitj dels escolans.

¡Y amigo, allà haurian vist l' aranya-estira-cabells!

¡Oh poder de las pessas de dos!

Los escolans de la Mercé que se las disputavan ab tanta furia, ja poden tirar per capellans. Tenen l' instint del pis riuch.

A Sant Jaume estrenaren una custodia. Pero durant la professó 's balandrejava de tal manera, que per evitar que 's trenqués y rodolés per terra, ls rector va manar que la destornille-sin.

Ja ho veuhem: hi ha hagut professons de totas menas.

Fins n' hi ha hagut ab la custodia *destornillada*.

La Direcció general de Beneficencia prohibeix que se celebrin en las iglesias, exequias á cos present, per considerarlas nocivas á la salut pública.

Tot sovint surt aquesta prohibició; pero 'l clero malehit lo cas que 'n fá.

Ja pots xiular, si 'l clero no vol creure.

—¡Prohibir los oficios á cos present! me deya aquest dia un beneficiat que pesa al menos dotze arrobas. No caldria, sinó... Y are no 's cregui que ho fem per l' interès... no, de cap manera... Ho fem per l' higiene del ánima que en aquest punt está contraposada ab la del cos... Que introduhint un cadáver á l' iglesia poden contaminarse mitja dotzena de feligresos, y que quan arriba 'l cas, cada un d' aquestos pot contaminarne mitja dotzena mes. ¿Y qué?... Lo cel es prou ample... ¿no l' hi sembla?

—Si, l' hi vaig respondre: lo cel es ample; pero no ho es tant com las butxacas del clero.

Un prés polítich va enviar aquest dia una carta á *El Diluvio*, queixantse de que en la presó l' haguesen fet retratar á la forsa, per formar part de la galeria de criminals.

Aixó de retratar á un home á la forsa, que 'm dispensi 'l prés polítich: no ho puch creure.

Contra l' abús de retratar, hi ha 'l recurs de bellugarse ó fer ganyotas.

Tres concejals esquerrans forman part del Ajuntament y tots tres van assistir á la professó de Corpus.

Y al veure que tots tres aguantavan l' hatxa ab la mà dreta, deya un socio del cassino del Carrer Nou:

—Ay, ay, ay... ¿ja s' han girat?

Los gegants de la ciutat van anar á pendre 'ls ayres purs de Sarriá, sent trasladats áaquell poble ab lo ferrocarril.

Tot progressa... fins los gegants.

Ja ho saben las empresas. Aixis com en los trens hi ha perreras, será necessari que també hi posin *geganteras*.

Lo govern de Alemania tracta de posar un impost sobre las negociacions de bolsa.

Aquí podrian fer lo mateix, y potser curarian á molts de la mania d' enriqueirse sent jugadas.

La bolsa es un joch y 'l govern podria ser lo banquer.

«De Enero á Enero el dinero es del banquero.»

Escollin que aquesta es bona.

Hi ha á Madrid un metje homeópata que va medicar á la Duquesa viuda de Medinaceli, reclamantli després de haverla curada... res... una friolera... no més que 25.000 duros.

La duquesa va negarse á pagarlos y 'l metje va acudir als tribunals.

Si jo hagués de fallar la causa, ab un parell de *considerandos* ne tindria prou.

«Considerant que demanar una partida de 25.000 duros per visitar á una persona, equival á una sangria.

«Considerant que las sangrias no forman part del sistema homeopátic...»

«Declaro á la Duquesa viuda de Medinaceli absoluta de la demanda; y en lo sucesiu abstinjas lo metje homeópata de acudir á las sangrias.»

L' Ajuntament ha restaurat l' esfera y 'l march del rellotje de Cala Ciutat.

Y encare dirán que D. Albert es un peresós!

Ell podrà no arreglar los carrers; pero 'l rellotje... ¡Vaya! Es precis que sapiguem l' hora de anar á pagar la contribució.

Hem rebut un exemplar del monólech en un acte y en vers *Mal casat*, original del nostre colaborador Lluís Millá.

La obra va ser estrenada ab gran aplauso en lo Teatro *Clarís* de la vehina vila de Gracia, 'l nou de Desembre del any passat.

Exámen de Historia natural: Lo catedrátich:—¿Sabria designarme 'l nom de un mamífero sense dents? Lo deixeble (després de barrinar una estona):—La méva avia.

Máxima: «Per compendre una cosa ó una intenció un sabi ab una mirada, ab una senyal ne t'è prou; pero un imbécil, lo que menos necessita una puntada de péu.»

TRENCA-CAPS.

XARADAS.

I.

Hu-dos-tres es lo mateix que *prima-terça-segona*; com hu-dos y *prima-tres*, tot es la mateixa cosa.

Dos-terça vol dí igualment *terça-dos* y *tres-tercera*; y *dos-doblada*, també diu igual que *dugas terça*.

Si la solució no tens, en l' exércit pots buscarla, y veuràs, en pochos moments, qu' es prenda bastant usada.

DEUBET DE REUS.

II

Lo tot una planta, tens dos, en un joch, sens hu, mitológich y sens tres un ós.

LORENS SOLÀ.

ANAGRAMA.

Un tot que t'è molta tot tractá á la Sió d' enganyar.

y p'èl seu desitj lograr fins l' hi va oferí una tot.

PEPET SIMPÀTICH.

CONVERSA.

—¡Ay Vila! De cansat qu' estich apenas puch caminar...
—Carám, ¡y ahont has anat?
—Búscaho que ja t' ho he dit.

UN BARCELONETI.

TRENCA-CLOSCAS.

ADELA CANTA DE NORMA.

Ab aquestas lletres degudament combinadas formar lo títol de una comedia castellana.

NAS DE PUNTA INGLESA.

ROMBO.

Primera ratlla horisontal y vertical: consonant.—Segona: en lo camp.—Tercera: per estudiar la geografia.—Quarta: Nom d' home.—Quinta: Poble de Catalunya.—Sexta: Nom propi.—Séptima: fibra que 's teixeix.—Octava: Riu de Catalunya.—Novena: Consonant.

CIUTADÁ PIRANDÓ.

LOGOGRIFO NUMERICH.

- 1 2 3 4 5 6 7 8 9.—Nom d' home.
- 1 2 6 6 9 3 4 2.—Isla del Mediterráneo.
- 1 2 3 7 2 8 9.—Nom d' home.
- 1 2 8 5 6 2.—Nom de dona.
- 1 2 3 7 2.—Nom de dona.
- 1 7 4 9.—Una bestia.
- 1 5 6.—Menjar dols.
- 1 2.—Part de la persona.
- 1.—Lletra.

MARTÍ ROCA Y R.

GEROGLIFICH.

× P
AAIA
tífus
AG
A

UN BISMARCK.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO.

- 1. XARADA 1.ª.—*Pla-ta-for-ma*.
- 2. ID. 2.ª.—*No-ta-ri*.
- 3. MUDANSA.—*Missa-Mossa-Massa*.
- 4. ACENTÍGRAFO.—*Ansia-Ansia-Ansia*.
- 5. QUINT DE PVRAULAS.—*R O S A S*
O L I V A
S I M I L
A V I L L A
S A L A T
- 6. TRENCA-CAPS.—*Lo Contramestre*.
- 7. LOGOGRIFO-NUMERICH.—*Manlleu*.
- 8. GEROGLIFICH.—*Pel Juny la fals al puny*.

TIPOS Y TOPOS

COLECCIÓ DE RETRATOS Á LA PLOMA

PER

C. GUMÁ

Un elegantíssim tomet de 32 planas en quart, imprés ab molt esmero sobre paper superior.

Preu DOS rals.

Se vén en la llibreria de Lopez, Rambla del mitj, 20, y demés principals llibrerias y kioscos.

Barcelona: Imp. de Lluís Tasso, Arch del Teatro, 21 y 23.

Un abonat desde l' any 20.

Devoció á l' aranya-estira-cabells.

Un de la colla de la banda amagada.

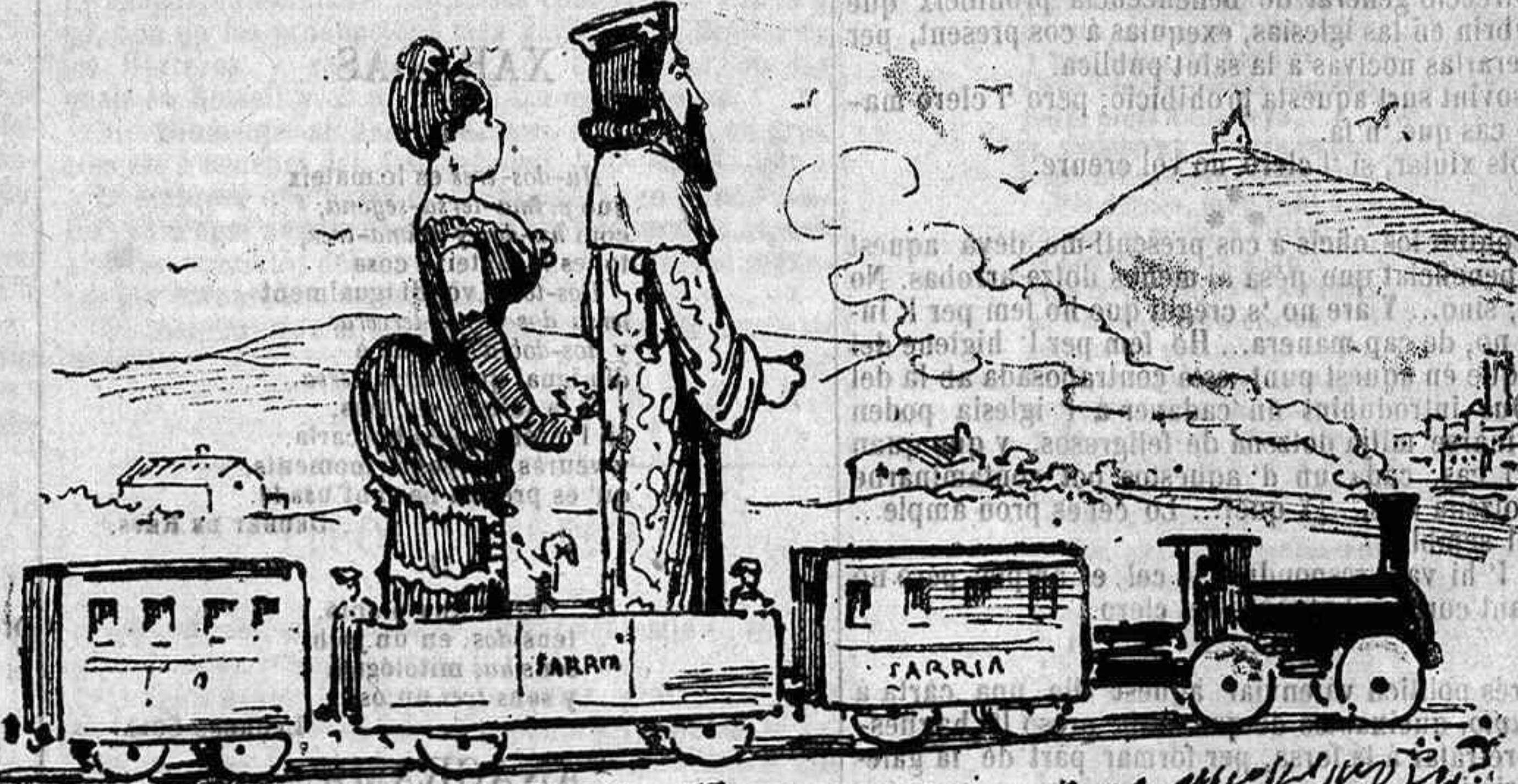
Reparadors

Miquelets

Tipos y topos catòlics.

Los noys del Centro professional.

Innovacions.—Aquest any lo Pelut y la Fardassa ván anar á brenar á Pedralbes.